

se pierde. Ioana Ancea are hazul tipic al subretelor de comedie, dar nu valorifică suficient poantele rolului. Decorul Ioanei Popescu este frumos și funcțional, în stilul Coward, dar costumele sunt neinspirate. Scenografa reușește s-o urâtească până și pe Monica Davidescu, punând-o să joace, în luminile rampei, fără ciorapi.

O piesă care nu e o capodoperă merită reluată doar atunci când ea este mai puțin respectată.

Teatrul Metropolis din București – *Fantoma, dragostea mea!* după *Blithe Spirit* de Noel Coward. Regia: Șerban Puiu. Scenografia: Ioana Popescu. Ilustrația muzicală: Vladimir Stavăr. Cu: Gabriela Popescu (*Madam Arcati*), Marius Florea Vizante (*Charles*), Monica Davidescu (*Ruth*), Alexandra Velniciuc (*Elvira*), Raluca Ghervan (*D-na Bradman*), Vasile Flutur (*Dr. Bradman*), Ioana Ancea (*Edith*). Data reprezentației: 3 septembrie 2009.

Bunăvoința necunoscuților

„Întotdeauna m-am bazat pe bunăvoința necunoscuților” este ultima replică – sfâșietoare – a lui Blanche Dubois, din piesa *Un tramvai numit dorință* de Tennessee Williams. Eroina se abandonează, în final, înfrântă și umilită. Făcuse o ultimă tentativă de a minți, mințindu-se pe sine, și a eșuat. Mai mult decât decăderea marilor familii din sudul Statelor Unite, drama arată cum iluzia, frumusețea, eleganța părăsesc această lume, cu melancolie și resemnare. Nimeni nu a creat asemenea personaje feminine, pline de grație inefabilă și mister tulburător, ca Tennessee Williams, acest dramaturg care nu iubea, fizic, femeile, dar care le înțelegea ca nimeni altul, având, el însuși, un suflet feminin. Lady din *Orfeu în infern*, Alma din *Vară și fum*, Alexandra del Lago din *Dulcea pasăre a tinereții*, Blanche din *Un tramvai numit dorință* sunt personaje de care nu poți să nu te îndrăgostești, atunci când le vezi pe scenă, pentru că, în viață, e mai bine să te ții departe de ele. Toate aceste personaje fascinante vor fi curând uitate, deoarece teatrul lui Tennessee Williams, mult jucat și lăudat, aproape în întregime ecranizat, s-a demodat. Nuanțele psihologice nu se mai poartă, conflictul dramatic este, el însuși, depășit. De aceea, a juca astăzi *Un tramvai numit dorință* este riscant, nu doar pentru că piesa vine din lumea de alaltăieri, ci și, mai ales, pentru că pentru toți spectatorii există, ca model redutabil de referință, filmul lui Elia Kazan cu Vivien Leigh și Marlon Brando, iar, pentru cei mai în vârstă, spectacolul lui Liviu Ciulei de la Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra”, cu Clody Bertola și Victor Rebengiuc.

Tânărul regizor armean Suren Shahverdian a sfidat toate aceste pericole, iar McRanin, directorul teatrului „Tony Bulandra” din Târgoviște, l-a susținut, pe bună dreptate. Prezența regizorului la Festivalul Babel, unde a prezentat un spectacol neobișnuit după *Psychosis* de Sarah Kane, era o garanție. Festivalul, un eveniment prestigios, de nivel european, desfășurat la Târgoviște, prin eforturile artistice și manageriale ale lui McRanin și Horațiu Mihaiu, l-a pus pe Suren Shahverdian într-un context în care emulația era dificilă, dar el a rezistat, mai mult, s-a făcut remarcat. În paranteză fie spus, Festivalul Babel, dar și activitatea curentă a teatrului, irită autoritățile locale, din motive pe care doar psihanalistii le-ar putea identifica. Teatrului i-au fost tăiate toate fondurile, cu excepția salariilor și a facturilor

la întreținere, astfel încât cheltuielile de producție sunt acoperite doar din încasări, grație entuziasmului real al publicului local. Ca urmare, contrazicând spusele Regelui Lear, cum că „din nimic, nimic nu iese”, McRanin a făcut spectacolul despre care este vorba aici, dar și celelalte producții noi, „din nimic”. Acest „nimic” înseamnă o scenografie minimală, dar inteligentă și expresivă, talente ingenios armonizate, devotamente bine puse la lucru.

Piesa mizează pe continuitate, pe trecerea nuanțată dintr-o stare în alta. Suren Shahverdian o fragmentează într-o succesiune de scene „tari”, despărțite prin intermezzi audiovizuale, inspirate din trecerea tramvaiului emblematic. Demersul său, departe de a disloca dramatismul, îl potențează. Discipol al școlii ruse, de obediență stanislavskiană, el a lucrat minuțios cu actorii și a reușit să se facă înțeles de ei, în ciuda barierelor lingvistice. Unitatea echipei este admirabilă. Nu există rol secundar, cu toții sunt dedicați, talentați, bine manevrați. Ei rezistă bine comparațiilor pe care, vrând-nevrând, orice spectator avizat le face. Liviu Cheloiu face din *Stanley*, cumnatul vulgar, un „băiat de cartier”, simplu, viguros, plin de forță și de un magnetism frust. Victor Rebengiuc era violent și imprevizibil ca un erou romantic, byronian. Marlon Brando făcea paradă de farmec sexual. Liviu Cheloiu îl aduce pe Stanley în contemporaneitate, scoțându-i penajul de mare cocoș, dar punându-i, în schimb, în evidență, cumsecădenia și soliditatea. Antonia Micu nu ratează nimic din farmecul soției, *Stella*, care renunță la tradiții și pune amorul mai presus decât amorul propriu. Are naturalețe, căldură, farmec. Maria Nicola, în rolul secundar al vecinei *Eunice*, aduce o simpatică pată de culoare, ca femeie simplă, autoritară, care, oricât ar părea că riscă, ține cu dinții la căsnicia ei. Consortul *Steve*, jucat de Radu Câmpean, propune imaginea clasică a soțului infantil, care rămâne mereu, în sufletul său, un băiat. George Bonceag seamănă mult, în rolul lui *Mitch*, cu Petrică Gheorghiu. Este atașant, frământat, fundamental bun. Este credibil când se arată fascinat de farmecul femeii sofisticate, este firesc când se arată dezamăgit de manipularea la care aceasta îi supune, prin artă. Iulian Ursu este spontan și agreabil în rolul vânzătorului de ziare cu care Blanche flirtează, pentru a se asigura că nu și-a pierdut talentele. Ne amintim că acest rol a fost debutul, la Teatrul Bulandra, al lui Ion Caramitru, deci Iulian Ursu poate avea mari speranțe. Cheia și încuietoearea spectacolului este Costina Ciuciulică. Lansată cu mare succes pe scena Naționalului bucureștean, în spectacolul *Toți fiii mei* de Arthur Miller, actrița este tânără, frumoasă, simplă și echilibrată, calități care nu dau bine în rolul lui *Blanche*. Scena în care e adusă la lumină, ca să se vadă cât e de trecută, își pierde, de-a dreptul, sensul. La început, este „căldută”, fără nimic sofisticat, nici prea-prea, nici foarte-foarte, dar, pe măsură ce spectacolul înaintează, arta asimilată câștigă lupta cu natura moștenită. Impresionează în scenele de cochetărie cu Mitch și câștigă net în momentul dramatic al mărturisirilor. De altfel, acesta este excelent gândit de regizor, care-l face pe Mitch să o susțină, prinsă de un cearșaf, ca o aluzie la relația dintre Othello și Desdemona. *Finis coronat opus*: uităm platitudinea inițială, pentru a ne bucura de strălucirea finală. Acest spectacol bine strunit, realizat cu entuziasm de o echipă unită, ajunge la sufletul spectatorului, dincolo de „mode și timp”.

Teatrul „Tony Bulandra” din Târgoviște – Un tramvai numit dorință de Tennessee Williams. Regia: Suren Shahverdian. Scenografia: McRanin. Cu: Costina Ciuciulică (*Blanche*), Antonia Micu (*Stella*), Liviu Cheloiu (*Stanley*), George Bonceag (*Mitch*), Maria Nicola (*Eunice*), Radu Câmpean (*Steve*), Iulian Ursu (*Vânzătorul de ziare*).